

N°. 48.

Seftdeenā, 25. Nowember (7. Dezember)

1872.

Kalka par gabdu: Wahjas wehls 1 rubl., pasles nauda 60 lap.

Siina.

Latweeschu draugu beedribas lohjekli teel luhgti, lai 13. Dezember f. g. pulst. 10 preeksch pufsd. us gatda sapulzi sanahf Rihgā steuernammā.

A. Bielenstein,

Latweeschu draugu beedribas presidente.

Rahditajs.

Celshsemmes sinas. No Rihgas: G.n.-gubernators rahdreisejis, — pahr Jesus draudses mahzitajem, — rekruschu-dohschana, — jauna tilta prohweeschana. No Kursemmes: pahr fleplawibas noilkumu. No Grohdines: divi noilkumu.

Ahrsemmes sinas. No Wahjsemmes: Prubschu landags, — libbeles ar lattoku prettoschanohs, — sludou dreesmas. No Ehrreikijas: stribreigas landagas. No Schwezijas: lihwis ar bilkaru. No Franzijas: sribres tautos-wetneetu sapulze, un vobr slubdeem. No Englandes: pahr saldatu bishgshanu. No Italijas: pahr Nohsteru eenahlschanahm.

Saunakohs sinas. Ka dsimtubushchana pee Latweeschu un Jogauneem us gallu gabjuse. Jautoschanas. Smeellu stabsinsch. Wiff-schanas. Rabbidas un jitu vrezju turgus. Peelikkumā. Albans un Wenzis jed Brahtu larsch. Dsellknite. Dsirtsele. Padohms mihlai 2 — — — i.

Celshsemmes sinas.

No Rihgas. 16tā Nowember muhsu augstizeenigs general-gubernators firsts Bagration no ahrsemmehm un walsts tahtakahm gubernijahm pahreisejoja mahjā.

No Rihgas. Basnizas sinas loffam, ka Rihgas rahte, tā pilssehtas basnizu preekschneeze, gribboht Jesus basnizai us preekschu doht diwus mahzitajus, jo draudse effoht no agraka laika lihds taggad dikti wairumā gabjuse. Preeksch wairak tā 10 gabdeem draudses beedru til bijuschu kahdi 6000,

bet taggad effoht lihds 20,000. Tad nu nezelschoht Wahj un Latweeschu draudsei katrai sawu mahzitaju, bet ecdallischohht tā, ka abbeem mahzitajeem bubshchoht katram Latweeschu un katram Wahjeschu draudse.

— Augstais Kungs un Keisera Barokoje-Selā tai 16tā Nowbr. islaidis to wiffaugstato pasludinaschanu jeb manifesti pahr rekruschu-nemshchanu nahkamā 1873 gaddā. Wiffa schi dohshchana notiks pehz tahm nosazzishchanahm, ko sawā 45tā Nri. jau effam issinanojuschi. — Lihds ar scho pasludinaschanu — tā jau sinams, — nostahjabs atkal wiffas pahrrakstishchanahs no weena pagasta us ohtra un no weenas pilssehtas us ohtru, lihds tam laikam, kamehr schi rekruschu-dohshchana buhs pabeigta. — Kahda Pehterburgas awise kalka, ka schi rekruschu-dohshchana gan bubshchoht ta beidsama dohshchana pehz wezzas wihses; nahkama pirma gan jau bubshchoht tahda, kur wiffadu kahrtu laudihm bubshchoht tas ammatš ja-usnem.

Wehl no Rihgas. Muhsu pastahwigo Daugawas tiltu 20tā un 21mā Nowbr. ta no Pehterburgas atbraufuse komissione isprohweja. Laida wirsū reisā 30 waggonus ar smiltihm, ko 2 lokomotiveš pahri stuhma, tad atkal 7 maschineš ar pilditeem tendereem, turru katris 2320 pudus smaggi un weetu

weetahm teem libds pufs stundas likka stahweht us weetas, — wiß isdewahs labbi un tilta stabbi ne pa mattu ne-effoht schkobbijuschees. Tadeht arri ta leeziba isdohta, ka tilts effoht tohti labs un labbaks nekà zittur tur atrasts. Tilts effoht 2444 Angtu pehdas garschs; eesahkts buhweht 10tâ Mai 1871. Par scho tiltu garraki effoht tilfai Dnepras tilti, turru weens 3372 un obtris 2500 pehdas garri. Scho muhsu tiltu buhwejis inscheneeris Single. — Wehl naw sinnama ta deena, kad tiltu braufschana ai atdohs, jo wehl weetahm pilda to ar sirgeem brauzamu zekku pahrdaugawâ.

No Kursenmes. Preeksch pahri neddetahm Walt. wehstn. sinnoja, ka 27tâ Oktbr. no rihta Titelmindes peena-puissis effoht us zekka atrasts nosists. To deenu preeksch tam winsch us tirgu zitteem peena-puisscheem effoht rahdijis jutteni ar 500 rubleem un laikam schi nauda tam flepkawu us kalu sub-tijuse. Taggad lassijam Ribgas Wahz awises, ka Kreewu awise „Golos“ pahr scho flepkawibu stahstoht tà: tas peena-puissis deenu preeksch tam ne-apdohmigâ prahtà effoht isteizis, ka winsch 300 rublus neffischocht Selgawas bankâ un 75 rublus sawam muisschas lungam makfaschoht. Rahds schihdu strohderis effoht winnam uskrittis, to nosittis un aplaupijis. Slep kawu polizeja tai paschâ deenâ esfoht fanehmuse un tas pats effoht isteizis, ka wainigs. — Tè nu Golos wehl dauds ko stahstoht, ka schinni widduzi noteekocht dauds tahdi noseegumi, ko polizeja ar wissu sawu firdibu newarroht isfelmeht tadeht, ka tai pa mas spehka. Un tad wehl stahsta, ka schihdi us wiffadeem nedarbeem effoht muddigi, bet tadeht, ka winni wiffi zeeschi kohpâ turrotees, effoht grubt pee winneem ko panahkt woi isdabbuht un. t. pr. Taggad pat attal Wahz awises pahr scho leetu lassam, ka flaudiba jeb neewaschana schihdeem to flepkawibas wainu uskrahwuse, kas tomehr ne-effoht teesa un tas ihstems flepkawa wehl ne-effohti panahkts.

No Grohbines Latw. awises raksta schahbus stikkus: 26tâ September kahds braujeis, kas paschâ pilssehtinâ pee basnizas apstahjees un zellmallâ sirgus pabarrotjis, pats apfnaudees. Pamohdees, tas ceraudstijis, ka weens sirgs isjubgts un nosagts. — Ne-effoht arr ilgi, kad kahds pilssehtas kungs wakkara laika pa eelu gabjis us sawahm mahjahm. Us reis diwas smalkas seewischkas peedahwajuschahs winnu libds mahjahm pawaddiht, ar ko kungs bijis meerâ. Bet mahjâ pahrnahjis, tas atrohd, ka keschas-pullstems ar wissu selta keshdi pagallam — smalkahs dahmas to iskohpuschas. Bet polizejai tal isdeweess tahs usmeddiht.

Ahrsennmes sinnos.

No Wahzennmes. Pruhschu runnas-deenâ jeb landagâ ar to kreises-liffumu wehl karra deesgan un wehl ne-effoht ar to gattawi tikuschu, — bet zerre gan, ka labbi eeschocht. Kungu nammâ daschi atlaihti un effoht taggad winnu wectâ eewehleti

zitti, kas pa leelakai dakkai effoht teesu-kungi un generati. Gan zerrams, ka schinni tà nosauktâ kungu mahjâ daschas buhschanas par jaunu pahrtaijisees un wezzi eeraddumi un nicki newarrehs pastahweht un tas kreises-liffums arri tè isees zauri.

Leelakais publinisch waldischanai irr un paleet arween ar kattokeem, — ar teem kattokeem, kas wairat gribb paklausiht pahwesta nekà walstes liffumeem. Pat landagâ starp tautas-weetneekem jeb runnas-wihreem netruhkst tahdu, kas zecti ween peerrahs pahwesta liffumeem un pagehr, lai waldischana isdarra, ko bislapi nospreeduschu, lai atlaisch no ammata tohs wihrus, ko bislaps no draudses ischekibris tapehz, ka tee pahwesta nemaldibas baußti nepeenehmuschu. Schoreis kahds awkachts pagehrejis, lai to jau senn no draudses isstahditu Braunsbergas gimnasiuma professori Dr. Wallmanni weenreis no ammata atlaischoht, jo winsch wairs ne-effoht nekahds kattolis un tadeht kattokeem til par apgrehzibu ween. Bet tizzibu-ministeris Falk atbildejis, ka peeminnetâ gimnasiuma skohla stahwoht sem walsts waldischanas un Wallmannis waldischanas kalps, ka, ja winsch neko naw grehlojis prett walsts liffumeem, winnu arri newarroht no ammata atraidih. Waldischana Wallmanni arween uskattoht par kattoli un Ormlandes bislaps ar sawu lahstu jeb ischekirschanu no draudses, newarroht waldischanai pawehjeht, tàpat darriht, — winnai nekahda dalka ne-effoht raudsicht us to, kahds spehks pahwesta liffumam un t. pr. Kattohi, kas agral paschi fazzijuschu, ka Pruhstijâ winneem ta leelaka brihwiba effoht, taggad laikam ar warru gribbetu speest, lai schi pawissam sem pahwesta liffumeem padohdahs. Woi teem prahts! Sinnams, tur kattoliskas waldischanas, tur kattoku bislapi rahdahs wehl drohschaki; bet tal jau redsams, ka wiffa Wahzennme sah winnu jaunahm baußlibahm pretti zeltees un ihpasehi Jesuitus, kas pee wiffa tee wainigee, no sawahm walstehm raibriht ahrâ. — Pah to aukas pobstu, kas beidsamajâ Oktober un 1mâ Nowbr. Wahzijas un Dahnijas juhrmallâ pastrahdahs, awises wehl stahsta breefmigas leetas. Neeen ka dauds, dauds fuggi ar wisseem fugga laudihm pobstâ gabjuschi, arri us semmes breefmas deesgan notiffuschas. Bilweki simteem bes pajumta waliffuschu, simteem, kas ar wiffahm sawahm mahjahm un ar sawu nabbadsibu wiindis aistranti un gallu panahkuschu. Ihpasehi tahs breefmas jo leelas bijuschas Dahnijâ us Lalland un Falster fallahm, kas pa dakkahm ar uhdeni bijuschas appluhduschas, ka bijis jadohma, ta ne buht ne-effoht semme, bet pilnigi juhra. Ka uhdens til warren leels un dsiksch bijis, tas saprohtams no ta, ka 3 mastu fuggi us semmes usnesti un atstahiti. Stahsta arr, ka kahdâ pilssehtas eelâ starp ehlahm eespraudees leels fuggis, ko nekà zittabi newarroht prohjam dabbuht, ka, woi fuggi, jeb tahs ehlas isahrdoht. Masajâ Prâsto pilssehtinâ ar

laiwahn braukuschi pa eelahm, laudis no slichschas was glahbdami; mahju leetas, prezzes un pat mui-tas-namma gramatas un nauda peldejuschi pa uh-dens wirfu, un ar leelahm publehnm eetaifitas ohstas ispohtitas. Baggatam semneekam fallas seemeta puffe bijuse branga mahja. No rihta laiks wehl bijis labs, bet pehz pufstundas sehta bijuse pilna uhdens un tas zehlees til ahtri, fa us behgschanu newarrejuschi ne dohmaht un tee 8 zilweki, kurreu starpa weena 80 gaddus seewa, kahpa us behnina appatsch jumta patwertees. Uhdens mahja eelscha zehlees 8 pehdas augstumâ. Wiffi lohpi un sirgi noslibka un paschi ehlas muhri kustejahs no witnu usmahf-schanas. Labbiba, salmi, lohpi, wahgi, mehbeles, gultu drahnas, wifs, wifs aisgahja pluhdôs un tee 8 zilweki wiffu deenu nahwes breefmâs buhdami, redseja, fa diwi fuggi pohsta gahja un 17 lihki garram ais-peldeja. Tiffai walkarâ winni ar kahdu laiwu tiffa isglahbti. Schim semneekam ween flahde 10,000 dahlderus leela. — Kahda andelmannâ seewa redsedama uhdeni nahloht, sfrehja palihdsibu mekleht; atpaffak nahbdama, atrabba mahju no uhdens ap-stabtu un tee 4 zilweki tur eelschâ noslibka. Zittâ weeta uhdens eerahwa witaôs mahju, fur diwas strahdneeku familijas dsihwoja eelschâ. Kad mahja kahdu laiwu aplahrt bij mehtata, tad ta ischekibras us 2 dakkam tâ, fa ilkatrâ dakkâ weena familija palikka. Weena dalka drihs nogrimma, bet ohtra ar wihru, seewu un behrneem wehl peldeja, kamehr ir tē atschekibras gabbals, kas wihru aisneffa pee semmes; drihs arri mahte no behrneem tiffa schkirta un ar kohka gabbalu us kahdu gannibu usdsihba, fur kahds wihrs to isglahba, bet behrni bij pasubbuschi. — Zittur wezza mahte us jumta tuppe-dama peldejuse ar wiffu jumtu, kamehr tiffuse pee kahda wihwola galohntes, fur peckehruschs, un wiffu nakti palikkuse ar sawu fakki, kas tai us plezzeem — kamehr no rihta ar laiwu tiffuse glahbta. Ak, wehl dauds, dauds tahdas nelaimes teel nostahstitas, fo schi wehtra un pluhdi pastrahdajuschî.

No Ohschtreikijas. Tur Landagâs tapat Ohsch-reikijâ paschâ, kâ arri Ungarijâ atkal strihdes us strihdehm. Ihpaschi Ungarijâ strihdis til leels, fa winnu ministeru preekschneekam Lonjay waijadscha atstahtees no ammata. Zitti ministeri gan effoht palikkuschî.

No Schweizijas. Pahwests ar saweem Jesuiteem un ihpaschi ar sawu nemaldibas baufli wif-fas kattoku draudses sawauzis, tâ fa schahs, kas til pahwesta bauflim peekrittuschas, sawahm ihstenahm waldischanahm wairs negribb pallausiht. Bahseles kantonê, fur wairal kattoki dsihwo, waldischanai leelais frusts ar sawu bistapu, kas turrenes kattoku draudsehm gribb usspeest sawus nemaldama pahwesta liffumus, zaur fo lai tee sawai ihstenai wal-dischanai paleef prettineeki. Bistaps wiffus tohs mahzitajus un skohlotajus, kas pahwesta nemaldi-

bai netizz, nozell un atlaisch no ammata un eeleef tahdus, kas wiffu pehz winna prahta klausa. Tad nu draudschu preekschneeki sawahjuschi kohpâ un nospreeduschî: wiffahm tahdahm bistapa pawehleschanahm, kas walstibas un draudschu teefas aisteel un to lihds schim pastahwedama meeru isjauz, pretti stahweht un to 18tâ Juli 1870 Watikana pilli pasluddinatu pahwesta nemaldibu nepeenemt, neds to kahdâ wehretibâ turreht. Bistapam teel aisleegta fa warra, pree-stereem nekaut runnaht prett pahwesta nemaldibu un winneem naw brihw neweenu preesteri no ammata nozell, bes tautas waldischanas sinas un atkauschanas. — Bistapam arri usdohts, 14 deenu starpâ bes kahdas leegschanahs, tohs diwas preesterus, fo tas no basnizas ischekibris un no ammata nozellis, atkal sawâs weetas celikt atpaffal. Nedschs, fo tas nu darrihs.

No Franzijas. Franzijas tautas sapulze schin-nis deenas leels lehrums notizzis. Nesenn peeminne-jam to ruunu, fo presidents Tjehrs bij runnais tautas sapulze, israhbidams, kahdâ labbâ kahrtâ fa semme effoht un kâ laikam us preekschu buhschoht. Tur tad kahds no runnas-wihreem, wahrdâ Kerdel, fazzija, fa tautas weetneeku sapulze arri warretu is-fazzicht sawas dohmas pah walsts buhschanu un eetaifischchanahm. Scho padohmu sapulze peenehma un eezehla 15 wihrus par ihpaschu komissiju, kas lai scho leetu klahtal pahrspreesch. Bet nu Tjeh-ram waijadscha pah saweem wahrdeem daschas is-flaidroschanas doht un schee nu, tee spreedeji, wairal keisera walsts kahrotaji buhdami, atsinna, fa wehl ohtra sapulze, kâ Tjehrs wehlejees eezelt, buhtu schai tautas sapulzei par pohstu un fa zittas pahrtaisichanas buhtu til tad isdarramas, kad Wahzeeschu karraspehks pawiffam buhs atstahjis Franziju. Bet to tee atsinna par waijadsigu, eezelt ministeriju, kam weenigi peekristu atbildeht par wiffahm walsts buhschanahm un darrihschanahm. Ar to nu bija israh-dihst, fa presidentam wairs nekahda dalka nebuhtu tautas runnas-wihru sapulze lihds spreest. Kad komitejas preekschneeks scho padohmu tautas sapulzei preekschâ liffa, tad trohtfnis bija leels un ir Tjeh-ram tas nebuht nepatiffa un tas draudeja, fa buhschoht no sawa presidentes ammata atkahptees. Us to tad teefu ministeris atkal dewa padohmu, eezelt zittu ohtrreij til leelu komissiju, kas lai nospreesch, zil walkas un spehta lai paleef presidentam. Schis padohms ar balfu wairunu tiffa peenemts. Bet wehl lihds schai deenai naw nekahda flaidriba tiffuse un nesinn, woi Tjehrs paliks sawâ ammata, woi ne, — lai gan laudis kahro drihs to sinnaht. Tjeh-ram no zittahm walsts puffedm peesubtiti daschi raksti, kas par winna labbu un gudro waldischanu parteidami to usteiz un ne zittu, kâ til winnu par wal-dineeku ir us preekschdeenahm pagehr.

Wehl no Franzijas. Schogadd' gan drihs wif-fas Ciropas walstes, kas no mums us walkareem, til-

luschas ar uhdens-pluhdeem peemelletas. Tà dšir-
dejam no Eštreikijas, Italijas, Wahzsemmes un nu
pat attal no Franzijas. Urri tē daschas pilssehtas
un semju aprinki, kas leelu uppju mallās, dabuju-
fchi leelu uhdenti. Nupat raksta no Parihjes, ka
tur ta pee paschas pilssehtas buhdama Sehnēs uppe,
no zittahm masakahm beedru-uppehm dšihā, fahlfuse
paher krassteem kahpt pahri tā, ka wiſſi obstu platschi
paherpluhduschī un newarrejuschi laiwās un fuggi
wairs braukt. Paher tahdahm nelaimehm gan tē nelo
nedšird, kà no zittahm mallahm fuhdsahs un ſchēblojahs.

No Englandes. Angli ſchēblojahs, ka pee
winneem karra-wihri brihnum padewuschees us behg-
ſchanu, jo pa pehdejeem 12 mehneſcheem effoht kahdi
8000 wihri aisbehguschī. Un tomehr winnu karra-
wihreem effoht pawiffam labba dšihwe un winnu
alga arr effoht pawairota. Tadeht nebuht newar-
roht ſapraſt, tadeht tee behgoht. Sa nu pehz eemeſla
gribboht mekheht, tas leelakais eemeſlis warroht buht
tas, ka ſaldata alga effoht maſaka, rekà taggad dee-
nas ſtrahdneeks pelnoht. Algadschu alga ſchinni laikà
effoht brihnum leela, jo tee pelnoht 5 libdš 7 ſchil-
linus par deenu. Sinnams, kas tab ſaldatam til
leelu lohni dohs. Bet kà tab nu to behgſchanu ſa-
waldiht? Jo, kamehr taggad tahdi behgti wairs ne-
teekoht pee meeſas ſihmeti kà agrak, kamehr arr teem
pehdas lehti newarroht ſadšihht, jo effoht peenahhts,
ka weens un tas pats ſaldats par jaunu wairak reiſes
deeneſtā eeſtahjees un katru reiſ attal aisbehdšis. Tad til
atleekoht diwi padohmi us to, prohti 1) doht win-
neem til pat leelu woi wehl leelaku lohni kà darba-
wihrs pelna — un to jau miniſteri newehleſchoht
un ſemme nepeenemſchoht tadeht, ka tas krohna no-
dohſchanas lohti pawairotu, — jeb 2) wajagohht
zeit tahdu likkumu, ka wiſſahm kauſchu kahrtahm
un wiſſeem zilwekem karra-deneſtā ja-eeſtahjahs. —
Libdš ſchim paſaule dohmaja, ka Englande, kur ſal-
datus til par lohni deeneſtā derr, ſchinni buhſchana
nekahdas wainas un kibbeles ne-effoht; bet tē ſkaidri
redſams, ka ir tur wiſſ naw ſelts, kas ſpihd.

No Italijas. Kad tē waldſchana darbojahs
wiſſas garrigneeku kahrtas gribbedama nozelt, tad
kahda awiſe, kas garrigneeku aisſtahwetaja, zehluſehs
teem pretti un ſakka: ta effoht tikkai melſchanahs ween,
kad isdaudſinahts, ka garrigu beedribu un kloſteru
eenahſchanas effoht wairak ſimts millionu leelas.
Winna effoht ſkaidri ismellejuſe, ka Rohmā effoht
tikkai 126 muhku un 92 nonnu kloſteri (!), muhku
kloſterōs effoht 2375 muhki un nonnu kl. 2183
nonnas, kur eenahſchana effoht pawiffam 3,380,045
libres un ar wiſſeem zitteem kloſtereem, kas wehl Roh-
mas aprinki, effoht eenahſchana til ween 7,192,634
libres. — Livorna pilssehtā neſenn tikkā dšels'jekā
apkhlata weena kaſte, kas us Rohmu webdama un
kas bij pildita ar Dſina nahwigahm humbahm.
Preekſch ka nu gan tahs bij apſtelletas?

Jaunakahs ſinnas.

No Pehterburgas. 21mā Nowbr. augſtāis Kunge
un Keiſers libdš ar teem Keefirſteem Wladimir, Sergei
un Paul Aleſſandrowiſch no Zarſkoje-Selas aisgabja us
Pehterburgas ſeemas-piſſē dšihwoht.

No Berlīnes. 23. Nowbr. (5. Dez.). Eštreiku lan-
bagā noſpreeſis Jeſuitus no Eštreikijas iſraidiht.

Kà dšimtbuhſchana pee Latweeſcheem nu Jgganneem us gallu gabjuſe.

(Luhō 47tā Ari. f. g.)

Aiſkraufnes- un Rihmana-Muiſchas Semneeku
Teefa dohta no Kahrta Spriddika Schoulh,
tuhſtota ſeptita ſimts ſeſchdeſmit zettortā Gaddā
pehz Kriſtus Pēdšimſchanas.

I. No tahm Leetahm, kas Semneekam ih pahſchi
peederr.

1.

Wiſſas neſſamas un webdamas Leetas, kahdas irr:
Nauda, Labbiba, Lohpi, Sirgi, Drehbes, Traufi, kas Sem-
neekam taggadā irr, jeb ſo wiſſch us preekſchu wehl nopel-
nihs un turrehs, noſpreeſchu es ar ſcho likkumu par winna
pateeſu brihwu Pēderrejumū, tā, ka winnam buhs Wak-
tas buht ar ſcho ſawu Pēderrejumū darriht, kà ween
patihht. pahrdohht, Kihlā nolikt, Behrneem jeb Raddeem
mirſtoht atwepleht.

2.

Pee ſchahdu neſſamu jeb webdamu Leetu Pahrdohſcha-
nas paleek gan tam Dšimts-Kungam ta pirma Birſchanas-
Teefa, tomehr ne zittadi, kà, kad wiſſch topaſchu maſka,
kas tam Semneekam no zitta ſohlihts jeb dohts tohp.

3.

Bet, ja tas Semneeks ar tahdahm ſawahm Leetahm ne
labbi darritu, un tahs ſew paſcham un teem Sawejeem
par redſamu Pohſtu iſſchkehrdeht gribbetu, tad irr tam
Dšimts-Kungam Wakas un Teefa, tahdu nekreetu Nam-
maturreſchānu ar taiſnu Spehl un Warru ſawaldiht, un
kà wiſſch redſ, tam iſſchkehrdetajam Pehr minder us
(Uſraugus) peelikt.

4.

Tai Mantoschānas Teefai eeſch tahdahm Leetahm, kas
pehz weena Semneeka Mirſchānas teem Behrneem, jeb
Raddeem nahlahs, buhs tahdai buht un palikt, kà tee wezzi
Geraddumi pee Semneekem irr; tomehr tā: Ja ta tuweja
Mantasnehmeja eeſch kahdas ſweſchas Walſis iſprez-
zeta buhtu, tad ne ſchāi, bet tuwejeem Aſſins-Raddeem
ta Nomirruſcha, kas eeſch ſchahs Walſis irr, buhs par
Mantasnehmejeem buht: Bet ja tas Semneeks mirſt,
nelahdus Aſſins-Raddus ſchinni Walſi ne atſtahdams,
tad nahl ar ſinnamu Taiſnibu, wiſſas winna paſſal pa-
likkufchas Leetas, Dšimts-Kunga Rohlās, kas tad ar tahm
warr darriht, kà Winna Prahtam patihht.

5.

Irr tas Semneeks ſo no ſawa Dšimts-Kunga us Par-
radu uſnehmis, tad wiſſas winna Leetas par tahdu Par-
radu Kihlā ſaw, un ja wiſſch tahdus Parradus noſpreeſtā
Laikā ne irr tam nomalſajis, tad irr tam Dšimts-Kun-
gam Wakā un Teefa preekſch wiſſeem zitteem Parradu-paſ-
ſitajeem no ſcha ſawa Parradneeka Leetahm ſawu Maſſu
nonemt; tomehr tam Semneekam brihw irr pee tahs Kei-
ſerſſas Semmes-Teefas ſchēlotees, ja tam ſchinni Leetā
pahri notizjis.

II. No ta Semneeka Teefas ſawas Semmes deht.

1.

Wiſſas Semneeku Semmes paleek, kà no pirma laika,
tapat ir us preekſchu, tam Dšimts-Kungam peederrigas:

Tomehr buhs iffatram Semneekam to Semmes-Babbalu, kas tam weenreis eerahdihts, un no winna eefohpts irr, kad winsch tã, tã pehz kluhs rahdihts, pareisi klaufa un sawu Teesu nodohd, preefsch few, un sawcem Behrneem muhschu Deenu walfoht un patureht.

2.

Bet, ja tas Semneeks ne eespehtu tã klausht un saw Teefas nodohd, tã pehz kluhs rahdihts, tad paleel Dsimts-Kunga Sinnaschanã un Ahdohmaschanã, woi winsch wehl us kahdu Laifu ar tahdu Semneeku grihb zeeftes, jeb tam zittu Semneeku peelikt, jeb to wissai no tahs Semmes nomest, un pee zitta Semneeka par Kalpu nolikt. Jo to iffatrs gan war dohmaht, ta itweens Dsimts-Kungs sawu paschu Labbumu wiss labbal fapratihis, un bes istas Wajadsibas sawa Semneeka Sehtas-Turreschanu ne isjauks. Un ja tas Semneeks pah to subdsetu, tad gan tam Dsimts-Kungam peenahktohs parahdiht, ta tas Semneeks neween sawus Darbus ne atstahwejis, un sawas Teefas ne nodewis, bet arri wairak ne eespehtj to darriht un nodohd; Bet kad tas parahdihts irr, tad tam Dsimts-Kungam wairak ne irr ja atbild pah to, tã winsch tahdu nomestu Semneeku zitturp nolizzis, jeb ar winna Semmi darrijis irr.

3.

Tahs Ehtas un Sehtenes, pee tahdahm Semmehm un Sehtahm, kas atkal irr eelsch Dsimts-Kunga Rohlahm nahlfuschas, paleel turpat, un ne tohp lihdsinatã.

4.

Kad weens Saimneeks irr nomirris, tad ne winna Meitahm, bet teem Depleem nahkabs ta Tehwa Semmi usnemt. Kad netahdt meefigi Dehli, bet tillai Meitu Wibri, jeb sa-augufchas Meitas, kas ta nomirruscha Tehwa Sehtai warretu preefschã stahweht, palkaf, palikfuschas buhtu, tad ir teem buhs warreht Tehwa Semmi usnemt, un atkal sawcem Behrneem, mirstohd atstahdt: Bet ja nedf Dehli, nedf laulatas Meitas, nedf sa-augufchas Meitas atlikfuschã buhtu, tad nahf ta Semme Dsimts-Kunga Rohlã, tã, ta winsch ar to darriht war pehz sawa Padohma un labba Prahta.

5.

Teem Behrneem tohp Waffa dohta, eelsch tahs Tehwa Semmes dallitees, tomehr tã ta tahs Dalkas ne teel mafalas, tã weens Puszettortnis. Bet kad weens Dehls wehl Tehwam dshwojohd, eelsch zittas Sehtas irr eeprezjejes, tad buhs winnam arridsan turpat palikt, un netahdas Dalkas no tahs Tehwa Semmes prassihf.

6.

Kad to Semneeku Semmes wehl irr lohti fajukfuschas un ne ihsti islihtsinatas, tad es few paturrohs, un apnemmohs, schahs Semmes, zeel drihs ween paspehschu, list pahrmehriht; pee kurras Mehrischanas tad teem Semneekem irr ja nahf Paligã. Pehz to buhs wisspahri weena Gedallifchana notikt, un buhs itweenai Semneeka Semmei, zeel ween war notikt, skaidrõs un taifnõs Rohbeschõs eeflehgtai tapt. Un tam buhs tad par weenu muhschigu nepahrtahpjamu Teesu palikt.

7.

Tam Semneekam paleel wehlehts, pehz sawas Sehtas Waiadsibas bubwejamus Rohlus un dedsinajamu Malku, no Muifchas Mescheem nemt: Bet pehz Pahrdohfchanas winnam ne irr brihw, nedf Muifchas Meschus nedf sawus paschus Lihdumus bes ihpaschas Muifchas Wehlefschanas bruhleht.

III. No ta Semneeka ihpaschigas Buhfchanas, Klausifchanas un Dohfchanas.

1.

Tas Semneeks paleel tã tã pirmal, ir us preefschu allafchin weens dsimts Bilwels un Appalschneeks ta Kunga,

tam ta Muifcha peederr, un ja winsch aishbegh, tohp winsch, tã tahds Bilwels, wissur usmellehts un pehz Teefas isnemts un atpalkaf wests. Winnam arridsan peenahkabs, sawam Dsimts-Kungam ar neleedsjamu Klausifchanu wisswiffas Leetãs, un ar pilnigu Peetizzibu padewigam buht. Tomehr tam Dsimts-Kungam ne buhs Waffas buht pahral pah to Klausifchanu un Dohfchanu, kas scheitan pehz kluhs rahdita, ir to wissmafaku Leetu no ta Semneeka bes Lihdsibas prassihf: Tam Dsimts-Kungam arridsan ne buhs Waffas, weenu Semneeku, ihpaschi no Muifchas nofschirtu, pahrdohd, jeb ischkinohd, ja tas tam Semneekam pascham ne grihbabs, un ja winsch arri tahdu sawu Gribbeschanu preefsch tahs zeenigas Semmes-Teefas ne isfalka. Bet ja tas Dsimts-Kungs patã tam Semneekam to Brihwibu no tahs Dsimts-Teefas grihbetu woi schkinohd, woi pahrdohd, tad tas winnam neka ne tohp aishleegts.

2.

Ja kahdã Semneeka Sehtã wairak Bilwetu buhtu, nekã pehz tahs Semmes pilnigas Apstrahdaschanas un Muifchas-Klausifchanas wajadsetu, tad irr tam Dsimts-Kungam Waffa, tohs, kas pahral irr, isnemt, un tohs, woi zitteem, kurreem wajaga, peelikt, woi arridsan us it tuffschahm Semneeku Weetahm uslist: Bet ja nei wahji Semneeki no Kaudim, nei tuffchas Semneeku Weetas tai Walfst wairak buhtu, tad irr tam Dsimts-Kungam Waffa, teem Bilwekeem, kas pahral irr, zittus Darbus peerahdiht un usdoht, pee kurreu tiffuschas Pastrahdaschanas winncem peeteekama Felna war Rohlãs nahft.

3.

Par Muifchas-Saimi tam Dsimts-Kungam brihw irr no tahs Walfst ismelleht; tatschu tã, ta tam Semneekam, pehz Muifchas Klausifchanas Saimes gan atleef. Bet weenam Muifcham ne buhs ilgal Muifchas Deenestã stahweht, tã, kad winsch diwidemits un tshetrus Gaddus wez ir tappis, un weenai Meitai ilgal ne, tã, kad ta diwidemits Gaddus wezza tappust. Kad tee scho Wezzumu irr peedshwoifchi, un paschi ne grihb ilgal palikt, buhs teem no Muifchas islaisteem, un tanni Walfst isdohteem tapt. Ta Apgahdaschana tahs Muifchas-Saimes par sawcem Deenesteem, tohp tai Schelastibai un Apfinafchanai ta Dsimts-Kunga pawehleta.

4.

Tee taifni Neddelas-Darbi, un tahs bohdamas Teefas, tohp tã, tã Pagastu-Grahmatã stahm, darriti, un dohtas: Bet leefi Darbi, kas pah to wehl Semneekam ja darra, tee wiffi paleel tã, tã es tohs jaw preefsch manna Laika esmu atraddis, un tã tee lihds schai paschai Deenai turreit tohp. Tomehr, lai par schahdahm Leetahm ne buhtu kahda Apmisschana nahkufi, tad nu taggad scheitan kluhst par tahdahm Leetahm ihpascha un skaidrafa Sinna dohta.

5.

Pawassarã pee Waffas-Plohtu Seefchanas, nahf no itweena Semneeka, kas sawu paschu Semmi turr, weens no Wibra-jeb Seewas-Kahrtas, us Muifchas Maisi, kamehr schis Darbs tohp strahdahts, un kad tas nostrahdahts irr, tad dabhu tee Kaudis trihs Muzas Allus. Bet pehz nahf no weena Bettortneeka weens Wibrs un weena Seewa, un no weena Puszettortneeka weens Wibrs, ar sawu paschu Maisi, kas tohs Plohtus us Rigu nolaisch un to Malku turpat uskrauj.

6.

Pee Suhdu Iswefchanas un isahrdifchanas nahf no weena Bettortneeka diwi Bilweli ar diwi Sirgeem, un no weena Puszettortneeka puss til dands, kas til ilgi Muifschã paleel, kamehr wiss tohp iswefts. Par to tee Semneeki no abbejahm Walfstim tohpã, trihs Muzas Allus dabhu.

7.

Teem Semneekem zittart peenahjabs, bes teem taifneem

Darbeem, wehl labdas sinnamas Pfawas weenâ Pultâ noplaut un fanemt: Bet kad schee Darbi weenâ Pultâ winneem wissai grubti bij, tad usnehmahs tee paschi, tât Weetâ no weena Zettortneela feschas, un no weena Puffs-zettortneela trihs Balihga-Deenas pee Seena-Darbeem doht. Pee to tas arridjan us preefschu tâ buhs palitt; it kâ teem Semneefem ir peenahlahs, to Seenu no Breschahla un Dibbena, Seemas Laikâ, weenâ Pultâ Muischâ fawest; par to teem diwi Muzzas Allus kkuhs dohtas.

8.

Kas no Muischas eesehts irr, tas arridjan teem Semneefem irr ja-noplauj, un ta Labbiba Schluhnds ja-fawed. Pee Nopfauschanas tohy ikweenam Semneefam sawi Wal-lali tâ kâ ikkueram nahlahs, nomehroti; bet ta Labbibas Sameschana ar wissu Pultu noteef. Bet, ka ta Muischas-Sesehschana teem Semneefem par Grubtumumu ne buhtu wissai dauds un leela tappusi, tad ne buhs teem Semneefem wairat noplaut, fanemt un aplohpt, ka to ween, kas ar teem ikneddelas Sirdseefem eesehts un apstrahdhts irr. Pehz Labbibas Nopfauschanas un aptohpschanas kkuhs teem Semneefem wisseem par abbejahm Muischahm kohrâ, trihs Muzzas Allus no Muischas dohtas.

9.

Zehschu tee Kshjeneeki no Mikkela Deenas wairs no tohy fuhititi, tomehr teem allosch Kattis ja-nahf irr pee Kulschanas, lamehr wissa Labbiba irr aplulta. Tâpat teem Semneefem peenahlahs wissus Muischas-Linnus un Kan-nepes, weenâ Pultâ, tas irr, wisseem lihds, ismihstht.

10.

Pee Nisweschanas tahs Muischas-Labbibas, jeb Klehts-Keisehm, dohd weens Zettortneets ischetrus, un weens Puffs-zettortneets diwi Wesumus, tomehr ne tahkat, kâ lihds Rigas Pilsfatam, un ne zittâ, kâ ween Seemas Laikâ, no Seemas-Swehtu Mehnescha, lihds Balloschu Mehnestm. Us weenu Wesumu arridjan ne buhs wairat, kâ labbâ Zekâ astenus Puhrus Kudju, un pee flitta Zekâ, septinuk, jeb kas eelsch Swarra teem war lihdsi buht, usiltt. Ja tas Dsimts-Kungs gribbetu to ar scheem Brihw-Wesumeem us zittu tahkatu Weetu nowest, jeb no turrenes to list atwest, tad winnam peenahlahs, til dauds kâ schis Belsch tahkats irr, tam Semneefam lihdsinacht, woi ar Al-laischjanu no Darbu-Deenahm, woi ar Nautas-Malschjanu; it kâ arridjan tam Semneefam ne peenahlahs, kad tas weenu Wesumu nosajzittâ Weetâ nowddis irr, no turrenes atkal zittu Wesumu usnemt, ja winnam par to ne tohy ihpaschi Lihdsika darrita, ar to winsch Weerâ irr. Ja tam Dsimts-Kungam wairat irr Ikwedduma, ne kâ tee nosajziti Wesumi war iswest, jeb ja winsch to grib list iswest, kad Seemas-Laiki newaid, tad ne war tas zittadi notitt, kâ ar teem Neddelas-Darkneefem, un tohy tad weena Sirdsineela Neddeka par weenu Rigas-Zekku lihdsinata. Bet ja Dsimts-Kungs kahdus Brihw-Wesumus pehz zittas sawas Watadsibas gribbetu aistaupiht un paturreht, tad war winsch gan tât Weetâ winneem zittus Darbus usiltt, tomehr tâ, ka weena Sirdsineela Darba-Neddeka par weenu Brihw-Wesumu tohy lihdsinata. Tahdi Darbi buhs ir tahdâ Laikâ prassiti tapt, ka tas Semneeks tohs bes sawa Pohsta war padarriht. Kad tas Gads pagahjis irr, tad wairat ne war rakkat rehneht tohs Brihw-Wesumus, kas ne irr gahjuschi.

11.

Kahrtneeki pehz Lohpu Kohpschanas tohy no Mikkela Deenas lihdsi Jurga Deenai, no Niskraufnes Walsis trihs, un no Nihmana-Muischas Walsis diwi dohti; Bet kad turymak us wissahm taggadim wehl tutschahm Semneeku Weetahm Landis buhs usiltti, tad buhs no Niskraufnes-Walsis ischetreem Kahrtneefem dohteem tapt. Waffarâ tohy pehz Awju un Zuhfu Gannischanas weens Gans,

Puiss jeb Meita, no Muischas Walsis, us Muischas Maifi turrehts.

12.

Kad tee Darbneeki no Muischas tohy atkassiti, tad nahf us Wakti Muischâ, no Niskraufnes Walsis diwi, un no Nihmana-Muischas Walsis weens Wihrs, ar Ratteem un Sirgeem, kas Pirmdeenâ, kad Darbineeki fagahjuschi, tudat atkal tohy atkassiti.

13.

To Rigas Pasi usturreht, pahrmischam ar Strihwera Muischu, irr tee Semneeki us mannu Usrunnaschanu, paschi labbisprahdis usnehmuschees, par to ikkatru Gaddu ap Mikketeem trihs Muzzas Allus dabbu: Bet us ta Pastneeka Ratteem nelad buhs wairat usiltt, kâ tshetru Pohdu Grubtumumu. Grib tas Dsimts-Kungs pahrafi pahr to list usiltt, tad winnam tapehz waiag saderreht ar to Pastes-Wihru.

14.

Bes tahm Teefas-Dsijehm irr weenam Zettortneefam peezi Mahrzini Muischas-Linnu, un desmits Mahrzini Muischas-Paktulas sawas Mahjâs ja-leef nowehprt. Tahs pehdejas irr par teem Kohlas Darbeem, kas tahm Kahrtneezehm mehdi dohti tapt.

15.

Pee Drehbju Masgafschanas Muischâ nahf Seewas un Meitas no tahm Muischas-Walstim, pa Kahrtahm, us Muischas Maifi.

16.

Kâ nu tam Dsimts-Kungam ne buhs ta Wakti buht, pahraf pahr to isstahstihu Klauffschjanu un Teefas-Dohschjanu, ir to wiss masaku Leetu no ta Semneeka ar Warru nemt, jeb vrasstht; tâ tohy tam Semneefam schi Wakti dohta, ja winsch dohma, ka tam no sawa Dsimts-Kunga pahri darrihts irr, pee Keiseriffas Semmes-Teefas pahre winnu subdseht, un sawu Lihdsibu melleht: Bet kâ tas gan war brihsham gadditees, ka tas Semneeks, woi zaur saunu Zitwetu Uskubbinafchanu, woi arridjan zaur sawu paschu nitnu Prahtu no tahdeem Darbeem, jeb no tahdahm Dohschjanahm atfaraujabs, kas winnam tatschu peenahlahs darriht un doht, ar to winsch tad tam Dsimts-Kungam tahdu Stahdi padarritu, to winsch pehz ne spehtu maffahf, tad buhs tam Semneefam to wissnotat, to tas Kungs tam pawehl, pallausfigi padarriht, un pirmâ, ne kâ winsch to padarriht, tam ne buhs Waktas buht, pee teem Teefas-Krehfleem subdseht. Ja tad pehz ta Teefa atrohd, ka tam Semneefam irr pahri ustizis, tad tas Dsimts-Kungs gan ikbrihsham spehs sawam Semneefam par to Stahdi, to winsch tam irr darrihts, Lihdsibu darriht.

17.

Tâ kâ tam Dsimts-Kungam peenahlahs, us tahs Teefas Nospreeschjanu sawam Semneefam to padarritu Stahdi maffahf; tâpat turprettim tam Semneefam peenahlahs, ja tas ne pateest subdsejis, tahs sawam Kungam padarritas Isdohschjanas, us tahs Teefas Nospreeschjanu, atmaffahf, un ja winsch to nespehtu, tad irr winnam par to jajeesch pee sawas Meefas, par ikkatru Dalderi diwi pahri Nihstu.

18.

Til lab ta eerasta Pahrmahzischana ar Pahtagu jeb Karbatschu, war nepateesu Strahdaschanu, kâ arridjan ta bahrgaka Strahpschana par kahdahm Blehdibahm un Nepaklauffschjanu, paleef tâ us preefschu, kâ jaw pirmak un pa wezzam, Dsimts-Kunga Wakti.

Daschi, schohs likkumus zauri lassijuschu, gan fazzis: „Nu, kas tad tee war brihwibas likkumeem? Woi tē naw nastu un darbu deesgan un woi tē naw tâpat arween wehl jabihstahs no kunga pahtagas, kâ agrat.“ — Teefa gan, draugi, preefsch muhsu taggadejeem laikeem tee til ehna ween, bet kuhdsami, salihdsinajeet tohs likkumus ar winneem bahrgeem tumfâs laikeem, tad gan atraddiseet leelu

leelu starpību. Un lai sfaidri redsam, zil ta starpība leela, tad salihdīnāsim šohs likumus ar tahm agrat peeminētahm, un muhsu 43šā Nrī., 341mā lappu pušē lassamahm 5 punktehm. Šchinnis Schulza likumōs

us 1mo punkti stahw: semneeks gan paleef dšimts un tam bes prettirunnafchanas sawam kungam jallausa; bet kungam naw brihw wiannu no tahs muischas šchirt, pahrdoh woi atschinkoh, ja semneeks pats semmes-teefas preefschā ne-issalka, ta winsch ar to meerā;

us 2to punkti: wissu ko semneeks šapalna, jeb kas tam irr, paleef wianna pašča wiannam peederredama manta, ar ko winsch warr darriht, tā pats gribb. Pat wianna mahju kungs tam newarr atnemt, tif ilgi, lamehr winsch tam dohschanas un klausibas nepaleef parradā;

us 3šo punkti: no semneekem nebuhs wairat dohschanas un klausibas pagehreht, nekā Waktu-grahmatā nosaz-zihts (t. i. tā Sweedru mehrifchanas komissione pehz semmes wehrtibas nosazziuse); ja kungs wairat pagehr, tad tam par to pahraho jamaksa.

us 4to punkti: tē pahr to nu schinnis likumōs nekās naw sawadi nosazzihts, — ta pahrmahzišana palikka tā bijuse; laikam gohdajams Schulzis us to nedohmaja, ta schinni leetā warretu šahds darriht pahrat par mehru;

us 3to punkti fazzihits: semneeks warroht sawu dšimtungu apfubdseht pee semmes-teefas.

Augsti gohdajams Schulza Tehws! Rahda schehliga zilweziga širds Tew bijuse tanni laikā, kad no Laweem lihds-beedreem zilts neweens us to nedohmaja! Tu tanni laikā to atšinni par sawu zilwezigu peenahkumu un pats no sawa labba prahta nowehleji, kas pehz leelahm publehm un bes-galligahm darboshchanahm tif pehz 40 gaddeem spehā gahja. Lawa waina ta nebij, ta tif ilgi kawejahs, Tu katrā briedī ar preeku biji gattaws to un laikam arri wehl wairat saweem semneekem doht, ja ta warra buhtu bijuse Lawas rohlās ween. — Tilkai pehz feschdesmit un feschdeem gaddeem muhsu tauteeschi šagaidija, kas wairat warreja doht, nekā Tu biji šohljīs. Tas bij Alexanderš, kas krees-wijas waldifchanas krehslā noschdāhs un to pabeidša, to Tu biji eesahzīs. — Wehlejam Tewim, Schulza Tehws, šaldu dušsu semmes klehpt un muhschigu peeminanu pee muhsu tautas!

(Us preefschū wehl.)

Zantafchanas.

Kad pee debbes' swaigsnes špohschi

Sawu zektu štaiga drohschi,

Rahd' tad man, kur eet ta pirma,

Kur ta swaigsre beidsama?

Kad no padebbescheem gahschahs

Leetus pilles tuhstoschahs,

Rahdi man, kur triht ta pirma,

Kur ta pille beidsama?

Kad us juhras wilni wellahs,

Wilns ar wilni apšampjahs,

Rahd' tad man', kur schmahz tas pirmais,

Kur tad wil'is beidsamais?

Beidsohht prassu wehl es tew ko

Un ja sinn, tad šakt' man to:

Kad pehz širds laikā metteem — irr ta pirma

Un ta mihlib' beidsama? Poliansky.

Smeeflu stahstinsch.

Seeweete, kas sawu prozessi bij paspehlejuse, fazzija sawam adwokatom: „Es žums par Žuhšu leelu publiņu, ko Žums zaur šcho prozessi tairi-juse, zittu ne ko newarrn doht, ka sawu širdi,“ us ko šchai adwokats atbildeja: „Schinkojet to tif

mannam šriwerim, tam es wiffas tahs mafakas eenahlfchanas atwehlu.“ R. F.

Rihgas Latweeschu beedriba.

3šā Dejbr. pehz pušd. p. 4. runnas-wihru šapulze.

3šā Dejbr. — waktarā balle, eefahfsees pulst. 8, beigsees pehz pulst. 3. Šamaksa kungeem 50, dahmahm 30 šap., ne-beedreem no semmehm 75 šap. — Weedru šahrtēs usrahdamas.

10tā Dejbr. pulst. 3. pehz pušd. pilna šapulze deht rewidentu zelschanas. Preefschneeziba.

Rihgas Latw. labdarrifchanas beedriba.

1mā Dejbr. pulst. 5. pehz pušd. komitejas šapulze.

10tā Dejbr. waktarā — weesibas waktars truhsumu zeesdameem par labbu (nahšofchā Nrī. šaidrakas šinnas). Preefschneeziba.

Jonatana beedri

mihli teel uslubgti, nepeekust labbu darriht un atgahdatees muhsu Kunga un Pestitaja wahrtus: „to juhs manneem wišs-mafakeem brakteem darrijuschī, to ešat man darrijuschī.“ Tapehz nu tee beedri, kas gribb lihds beedrotees pee seemas-šwehtu eglites beedribas bahrineem par labbu, tee lai wišs mafak 10 šapeikas peenešs pee beedribas preefschneekem; leelakas dahwanas tiks ar patezibu peenemtas. Wišfas labfritigas dahwanas luhšam drihs peenest pee H. Straube, H. Stellmacher, A. Schröder R. Belling A. Mauring, R. Hahn, J. Schneider.

Preefsch apšahdeteem žaur onkn

no Augštrohses-Daugutu walštes žaur basnižas pehrminderu lašiti un mahžitajam eemahfahis (ohtra dahwana) 15 rubl. 36 šap. No Diklu muischas waldifchanas 1 rubl., lohpa 16 rubl. 36 šap. Šchahs dahwanas us tablak apgahdashanu atfuhtitas pee Mahjas weefa redakzijas.

Wissejees

muhsu 47tā Nrī. 373 lapp. pušē tai šinnā pahr „Pawassaros beedribu“; jo tur fazzihits, ka katram beedram itnedelas 30 šap. beedru-nandas jamaksa. Winnu nospreedums ihstēni irr tahds, ka it mehnešchā 30 šap. jamaksa, bet ne itnedelā.

Labbibas un zittu preznu tirgus,

Rihgā, 22. Nowember 1872.

M a f a j a p a r :

1/3 tschiv. jeb 1 puhrn	lweeschu	4 r. 50 l.
1/3 " " 1 "	rubšu	2 " 50 "
1/3 " " 1 "	meeschu	2 " 30 "
1/3 " " 1 "	auju	1 " 45 "
1/3 " " 1 "	rupja rubšu miltu	2 " 30 "
1/3 " " 1 "	bidoletu rubšu miltu	4 " — "
1/3 " " 1 "	lweeschu miltu	5 " 90 "
1/3 " " 1 "	meeschu putraimu	3 " 80 "
1/3 " " 1 "	grilku putraimu	— " — "
1/3 " " 1 "	ausu putraimu	— " — "
1/3 " " 1 "	širnu	3 " 25 "
1/3 " " 1 "	šartappelu	1 " — "
1 pudru	šena	— " 60 "
1/3 " jeb 1 puhrn	šelses	1 " 10 "
1/3 " " " "	appinu	— " — "
1/3 " " " "	šweesta	5 " 50 "
1/3 " " " "	šabbala	1 " 30 "
1/3 " " " "	šrobna šinnu	— " — "
1/3 " " " "	šrakka	— " — "
10 pudru jeb 1 širkam.	šrobna šinnu	45—54 " — "
10 " " 1 "	šrakka	— " — "
1 mužzu šinnu šeklu		9 " 50 "
1 " šiku šakru mužzā		10 " 50 "
1 " " eglu mužzā		9 " 50 "
10 pudru (1 mužzu)	šarkanahs šabls	6 " 25 "
10 " " " "	rupja šaltahs šabls	6 " — "
10 " " " "	šmalšas šaltahs šabls	6 " — "

Lihds 24. Nowember pee Rihgas atnahšufchi 2218 luggi un aigahjuschi 2223 luggi

Atbildejams redakcehrs: A. Leitan.

Sludinaschanas.

Masē-Straupes pagasta-teeša darra jaur šo sīnamu, tad ta Maiss-Straupes Bulke-mahja, par turru wehl weens apstiprināts pirtschanas kontrakt ne-atrodbas, parāhou dehl pehž fērlā gobhjušā spreeduma, tanni 23. Janwar 1873 g. preefš pufēdenas šējenes pagasta-teešas pahrdobta rīš. Ka ta sohlischanas un pahrdohšchana notis, irr karrā břihi Maiss-Straupes pagasta mahja eeflaktoma. Arri teel no šchis teešas wiffi tee, tam lahda praššichana no ta Bulke fainneela Krišch Schmidi, ta arri tee, las wannam parāhou buhtu, jaur šo ušajināti, wiffwehlaki ihoj 23. April 1873 šchēitan peeteitēes, jo pehž pagahjušā termina neweens tablat netis klaušis, bet par aistuntu eeflaktihs un ta parāhou flehpeji pehž lilkumeem nostradpehts rīš. 1
Maiss-Straupe eefš pag.-teešas, 14. Oktbr. 1872.

Kad tas Jaun-Peebalgas Buhle fainneelš Jēhls Eihum miris un winna mantiba parāhou dehl konkurē kritihs, tad teel jaur šo wiffi ta nomitrušā Jēhls Eihum parāhou deweji un nehmeji ušajināti, tchis mehnefšū laika no appalsch-rakstiras orenas, tad irr ihoj 1. Februar 1873 g. pee šchis waišs waldischanas peeteitēes; wehlaki neweens wairš netis veenemis, bet ar parāhou fl. hjejem pehž lilkumeem isdarrihtis. 1
Jaun-Peebalgas waišs waldis, 1. Nowbr. 1872.

Jaur šo darra sīnamu, ta es Leepajā par adwolatu esmu usmetēes un dšhwaju daktera Johannjen nammā, oppalschā pa kreiso rohtu. Kunajamas stundas: ir deenas preefš pufēdeenos ihoj pulstien 11 un p. hje pufēdeenās no pulstien 4 ihoj 6. 1
Kurjemmes wirtschilsteefas adwolats Herrmann Kanopka.

Jauns Kalenderis

no 1873 gaddu,

ar Raštu no Behtera ta Birma,

irr dabujams Rihgā: Makarow I. bohde, Kalku-un Kungu-celu studri, Rebinin I. bohde prett raktust, P. hter-Bahwel drahtu beedribā, Behterdurgas Ehr-Rihgā, Stabbu-eelā Nr 11 un pee lappu-basnijas wezzā preeftera Wassilkowa. — Makja 10 lap. 1

Saweem mihleem andeles-draugeem Wiosemmē un Kursemmē jaur šchēem rakstiem darra sīnamu, ta pilschētras Kalku-eelā Nr 22 esmu eetai-fijs pulstienu andeli un tē te opgalmošchānu us 2 gad-veem reedohwoju seenas-pulstienus no 1 1/2 rub. eefah-koht un lešchas-pulstienus no sudraba no 8 r. sabloht un selatēschas-pulstienus no 30 r. fohf. Wes tam wehl pahrdohdu wiffadas pulstienu lehdēs no bronksē, tehrauda, ihša talmi-selta, las melnas nepaleel, pulstienu aifschgas no talmi ihta, tehrauda un ittin labbas sudraba ih-fahs un garrabs lehdēs, riktigi stempelētas. Arri wiffadas fataisichanas pee seenas- un lešchas-pulstienem ar galmošchānu us 2 gadveem us-memmošs par lehtu malsu.

S. H. Fontaine,

mohtēes pulstienu-taistais un lohpmannis.

**Ahrsemmes
schuhjamas maschinas
un nondas-kastes**

no wiffabm labbalojahm fortehm un par to ih-paschi lehtais sirgu pahrdohs Schuhnu- un Smil-šhu-celu studri

F. Lūth.
preti behtes-nammam.

**La ugguns-šfahdes apdrohschinaschanas beedriba
„Salamander“**

fam gruntš-kaptahls 2 miljonus rubku leels un wehl labbi leels ihpafšs bruhla kapitahls,

apdrohschina prett ugguns-šfahdi Rihgā un ap Rihgu mahjas, fabrikus, prezēs, mehbeles jeb mahju-leetas un wiffadas lujstamas un nekustamas mantas jaur sawu apstiprinātu weetneeku

A. Bergengrün,

tam tantoris irr leelajā Muhlū-eelā (Mönchsstraße) Nr 15, 1 treppi us augšā, blakstam muitas nammam un pretti Dom-basnizai, Rihgā.

Wiffu-labbalabs Sweedru buhwaglas no ših-lstas ielses un starp turrahm pilnā lastē neweenu brakla-naglu ne-atrohd, tā: bruffu-, dubbultattu-, lattū- un pufslattu-naglas, ari Belgeejāhu ma-šchinu-naglas preefš schinōeka jumteem, muh-neeku rohreschonas, dremannu un seelneku nag-linas, kaltas Englands sirgu palawu naglas, appalas un tšcherlantigas dš. lju- un missina-brakhts naglas no wiffada garruma, sirgu-, gobwju-, dihsēes-, strengu- un ollas-šēdes, rijas un laidarū lukteri, ar elju un iw. zjehm deošinami, aitu dšrklēs un wlnas-suffellū (fabr-šuwēs) teel pa leeladm un masahm dakahm par taisnu malsu pahrdohiti tai 2

wiffu-wezzakā un gruntigā

J. Redlich

Englischu magasinhē, Rihgā.

Wiffēem jaktš zeentajēem un eerohtschu drau-geem darra sīnamu, ta wannā

cerohtschu un jaktš-rihtu bohde

taggad preefš seemas-jaktš irr wiffas waijadšbas papillam fagahdatas un itt ihpafchi peedahwaju tahs Verfusjiona-dubbul flintes, las brangi is-strabdatas, tā arri Lenangschē-flintes, las no pallatgalla lahdejamas un wehl leelā pulkā

rewolwer-pistoles

no tahm wiffmofatahm, ko labbatā warr eebahst ihoj tahm le-lakadm, preefš karra-wihru bruh-les, pehž wiffulabbalabs eeriktes, tā: Lwangsche, Schmitt, Witson un Scherps; lahdeschanas rihli, lahdejums, eerohtschu-else ic. Tad wehl flntu-meikteri tē warr dabbuti leelā pulkā negactawus flntu-šohbrus, lasdn-kohtu flntu-šchepces un zittas waijadšbas.

Johannes Mitschke,
Kungu-eelā.

**J. Karis leela
kurpju-magasinhē**

us Kalku- un leelabs Rehtinu-eelas studra, Kreiwu b edribas-nammā, preechwa wiffadas fortes sab-balus un turpes preefš pee-augstschēem, tā arri preefš behtneem; tā pati gummi-kalloschās no wiffu labbalabs fortes par lehtu malsu.

Rihgas pilschētras lasses kollegijums irr us 23., 28ta November un 1mo Dezember rentēs isjohli-schanas terminus nolizis us teem masajā Bennā, sem Binkumuischās atchodameem, nahlošchā 1873 gaoda faustnājameem un preefš semmē-faim-neežbas no 23. April 1874 us 40 gaddēem us r nti isdohdameem mešchā-semmē gabbaleem. Tee, las nu gribberu schahdas mešchā-semmē gabbalus, turru irr 19 un katris 50 lihj 100 pudru-weetas leelumā, us renti wemti, teel jaur šchēem rakstēem ušajināti, tohs isrentēschanas sīnas, un weetu pladnus Rihgas pilschētras lasses-kollegijuma lan-zeleja zauri flatiht, sawu wahru parastihit un us wair-šohlischanu tai 1mā Dezember 1872 pulst. 11 preefš pufēdenas, Jennas mešchā-fungu mohjā atnahlt pašchi, woi fubtiht sawus apstiprinatus weetneeku. 3
Rihgas Rahts-nammā, 16. November 1872.

Naudas-papihrus.

Udbewu biketes no pirmas un odtras isleene-schanas, Wiosemmē un Kursemmē aifallamas un ne-atsallamas kiblu-grahmatas, bankbiketes, inskripciones, Celfsch-Rihgas un Ehr-Rihgas 5 1/2 % kiblu-grahmatas, wiffadas dš. lju-žeku aljijas un obligacijones un t. pr. pehl un pahrdohs pehž lara laita wehribas

C. S. Salzmann,

tantoris Rihgā, Kalku-eelā, „Stadt Lombones“ trahtēri, appalschēji tadšchā.

Jauna bohde!

Jaur šchēem darra sīnamu, ta es šchē Rihgā, Sinder-eelā Nr. 15 esmu eetai-fijs un baggati peepildijis weenu

galanterijas-

un

fihtu-prezzu bohdi,

tur wiffas prezēs no eefsch- un ahrsemju labbateem fabrikeem teescham esmu fa-gahdajis. 6

G. Schönfeld,

Rihgā, Sinder-eelā Nr. 15.

Tai isflawetā

wihnu-pagrabā,

Stahl-eelā pee rakstuscha,

pee

Robert Jaksch un beedr.

Rihgā,

las jaw no 1844 g. paktahw.

teel pahrdohs par taisnu un lehtu malsu, pa leeladm un masahm dakahm, wiffadas wihna fortes, tāpat arri schampangeris, rumma un ihstais Englandes pophtēes.

Leelakais Krahjums fchuhjamu maschinu

preeksch skrohdereem un t. pr. no 65—100 rubl. f. un majakas ar rohku greefchamas par 35 rubl., la arri preeksch fainneezehm no 16 rubl. fudr. fahloht. — Par wiffahm maschinehm mehß wairak gaddus pilnigi galwojam un peesuhdam bes maßkas us pagehreschanu zenna-rahbitajus ar bildehm.

Dübr un Zimmetthal,
Ribgä, leelä Smilfchu-eelä Nr. 7.

Zeel gruntigs buhwmeist-rß mellehtß, las 2 gangu Hollandeeschu wehja fudmallas proht buhwmeht. Us-buhwetaß wats winnas us itgaleem gadd em warr us renti paturreht. Leelala dalka buhwmateriala jaw irr gattawa. Rahtalas sinnas pee Saulas draudßes skohlmeistera M. Klafson, pr. Freidrichstadt.

Eduard Frobeen,

Rungu-eelä Nr. 6, prettim Wialo-fchewa bohdei.

peedahwa fawu leelu krahjumu fchujamu maschinu preeksch mahjas iraijadßas, dahmu skrohdereenehm, wihreeschu skrohdereem, lurpneeleem, zeppurneeleem, fedlineeleem u. t. f. pr. Ippaschi luhßu eewehroht tahß ihsten labbas

pateefas Amerikaneeschu Singer schujamas maschines,

par to jennu no 70, 75, 95 un 110 rubleem, un irr tahß paschas scht til pee mannim etlas dab-bujamas. — Bamahjifchana la winnas brudle-jamas un eepallafchana par wetti. Galwofchana par winnu lobbumu un ilgu siprumu. Labbala maschinu-bohmwilla, -deegß, -fihßß, -abdatas, -elka.

C. Ch. Appelius fabrika-bohde

preeksch wiffadeem doktern- un balbeeru-rih-keem, waschinahm, bandaschahm un rihkeem preeksch flimneeku lohpschanaß, Ribgä, Rakku-eelä, Schweinfurtha mahja Nr. 2.

Schinni bohde warr papinam dabduht un peß patilfchanaß iswehletees wiffadus ahfistu- un bal-beeru rihkus, bruklas-johstas no ahdas un ar gummi pahrwiltas, listira-fpriizes, wezmabtu-fpriizes un wiffadus no gummi jagatawotus ahfistu-rihtus; tapat arri wiffadus jittadu animatu rih-lus, las no gummi taifiti, la: spriischu-maisus, gummi-fchwobres u. t. pr.

Rorahbitaju ar bildehm warr tai bohde bes maß-fas dabduht.

Spalwas un spalwu dubnas, la arri maifu drehbi un trinnifchus maisus par labbu tirgu pehrl

Albert Drescher,
Telgawas Ahr-Ribgä.

Behßes kreiß, Westenes draudßes, Wehjawas muif-chas kergel-meisteram Sibmanam Kolpalowam 18. fcha Oktober m. deenä wallara ap pull-ten 9 irr no winna gannibahm issahti: weens firgs fainis, kreßpes eefarlanas, widdeß augums, un weena lehwe, tumfch-behra, peere balta sibme, drufku masata par faini, bet kreußis plattas, — abbi firgi no 10 libes 11 g. wezzi. Kas warreß dabduht woi useahdiht fchohß firgus, las dabduhs 20 rubl. f. pateijidas algas no pascha fcho firgu fainneela woi zaur Lihder mahjitaju Lihderi, pee Reeseres draudßes, Behßes kreiß.

Ro jenfures atwehletß. Ribgä, 24. November 1872.

Seenijameem Lauteescheem sinnamu barru, la manna

Latweeschu grahmatu bohde

pee Behtera basnijas, irr papinam dabujamas wiffabas latwiflas grahmatas preeksch fohßahm un preeksch lassifchanaß, las arri par seemas-fwehtlu oahwanahm derrigat. Ippaschi peedahwaju gliht eefetas

dseesmu-grahmatas

no 1 rubla lihtß 3 rubleem gabbala.

Crust Plates.

Wdolf Wetterich

apteekera prezzu un pehrwju bohde taggad atrohdamu Zuhku-eelä Nr. 9.

Jaleek wehrâ!

Saweem gohdajeemeem andeles-draugeem par sinnu, la es fawu aneles-weetu woi ne-atstahju, bet la lihß ichim, ta irr us preekschu fawu andeli ar pehrwju-prezzehm Behtera basnijai blakkam tahkal prohjam weddu.

Wilkum Wetterich,
blakkam Behtera basnijai.

Lai 22trä Dezember f. g., pullsten 12 pußa-beenä, tiks Widorifchu muifchä is pagasta magastinas 50 tschwert waffaras-labbibas olziona waratlohitajeem pa majatahm dalkahm prett aismalßu pahrdohht.

Widorifchu pagasta waldischana, 13tä Novem-ber 1872.

Kas Witebklas un Megilemas gubernijas grihb muifchas pirkt woi renteht, jeh lam pee Witeb-las teefahm wajadsetu wretneela, tam us wif-labbako widßi tiks islihdjeht, las winsch tam-deht ar fawahm wajadßibahm peeteifseß us fcho adreßi:

Seebode un Borcyfowsky Witebklä. 2

Walmeeres grahmatu-bohde

irr ta no agrala Walmeeras lohpu-daktera Reinhold Anderson lunga nupat isdohßta grahmata

„par lohpu audßinascham un wesseligu usturescham“

dabujama, un fchi grahmata irr wiffaem sem-lohpejeem tohti derriga. Ralka 75 lap. f.

Schäi paschä bohde arri peenemm

Mahjas weesa

arstelleschanaß us 1873. gadda un warr drohßchi us to palantees, la riltigi tiks appahdatis. 2

Kam labbi mihtsi firni

pahrdohdami, lai peeteizahß Stahru-eelä R. I. Sewnikowa bohde. 1

Rahdas leelakas un majakas fainneeku mah-jas, 15 werstes no Ribgas un 3—5 werstes no Stohpinmuifchas ds-lju-jellu statfona, toby us wairak gardeem isihretas. Rahtalas sinnas Stob-pinmuifchä. 2

Pullstenu bohde Zehfabstatté.

Wiffaem zeenijameem pilsehtas un semju eedßi-wotajeem sinnamu barru, la aikal esmu te Zeh-fabstatté eetaifßis pullstenu bohbi, kur katris peß patilfchanaß warr iswehletees un kur par lehtals tirgu warr dabduht wiffadus fudraba un selta leschas pullstenuß, la arri fudraba un Beru-fudraba irahoneelu pullstenuß, bes atflehgas usweilamas, furrus wiffus us 2 gabdeem par riltigu eefchana appalwoju. Topat arri te warr dabduht fudraba pullstenu lehdßß un atflehgas, ihstenuß talmi lehdßßß un atflehgas, par fo galwoju, la irr ihstenaß. Arri wiffaras sortes seenas pullstenu, ar wella-mahm fedderehm usweilamas, par to tirgu no 3 r. un dahrgal. Pullstenu-taifstas A. C. Adloff.

Wiffabas sortes allus un lifera tortus par fabriku tirgu pahrdohß

Albert Drescher, 2
Telgawas Ahrpilschta.

Parihetes, kur diwi un arri tah-das, kur feschä jiltweßi warr sehdeht eelßchä, preeksch labßahm un jira-dahm wajadßibahm teel isihretas leelajä Smil-fchu-eelä Nr. 16, arkielka Hefß, jittureiß Ber-holza mahja, pa kreißu rohku appalichä, woi arri Behterburgas Ahr-Ribgä, Nikolai-eelä Nr. 1, sehta pee lufchera. 1

Drillehtßß un dabujams pee dilchu- un grahmata-drillehtaja Crust Plates, Ribgä, pee Behtera-basja.

Albans un Wenzis jeb Brahlu karsch.

(Berthold Auerbach.)
(Statt. № 44.)

21.

Mahzitajs nebij gluschi weffels un fazzija, ka newarroht wis lihds ar zitteem tihrumus un laufus apstaigah. Tehws un Wenzis jau bija gattawi, katram pehz errosta eeradduma zirwis rohkā. Arri Albanam fewim faws zirwis bij jadabbu un turklast kullite bij janemm, fur ehdeens un kahdas pubeles ar wihnu bij eefschā.

Kad semneeks brahtam rohku dewa, tad schis brahta rohku turreja zeeti un ohtru rohku brahtam us plez-zeem libdams fazzija:

„Tawa iseeschana lai irr eefsch taifnibas un tawa ee-eeschana eefsch meera!“

Wenzis fawu sunni Duffi gribbeja lihds nemt. Bet tehws winnam to bahrgi leedfa.

Winni neko nerunnadami no rihteem gabja prett wakkareem lihds pirmam rohbesch-akminam. Tē tehws apstahjabs, nehma weenu maises kulluli, to fagreesa trijōs gabbalōs, ehda papreefsch no weena gabbala un tad tohs abbus atlikufschōhs gabbalus teem dehleem dewa.

Tad tehws ar zirwja mugguru fitta trihs reis us rohbesch-akmini. Abbeem dehleem tas pats bij jadarra un tehws teiza:

„Kas scho rohbesch-akmini aisteek, nekahdu schelastibu pee Deewa lai ne-atrohd!“

Nu wezzajs nasi, ar to maisi bij greefis, trihs reis ee-gruhda semmē un to beidsamo reis iswilkdams fazzija:

„Tihrs irr uhdens, tihra irr semme un trinn to tehraudu.“

Nu winni gabja tablat! Tee paschi wahrdi arri pee ohtra rohbesch-akmina tikfa runnati. Tik ween semneeks to tehrauda trihschanu, kas tik pat willa kā nolahdeschana, nepeeminneja, bet turpretti maises druskas wis apfahrt metta us semmi fazzidams:

„Tas irr preefsch issalkufschēem putneem pa meschu un tihromeem. Kas swehtihits irr ar kaggatu mantu, tas lai peeminn tohs nabbagus, tad diwfarhtigi winnam labbi klahfees.“

Us trescho rohbesch-akmini tehws paschdabs un dehleem pawehleja, lai kohzinus dabbujoh. Kad to darrijufchi, tad winsch teiza:

„Salauschat fawus kohzinus!“

Kad arri to bij darrijufchi, tad winsch fazzija:

„Mettat tohs gabbalinus pee semmes.“

Dehli darrija, itt kā tehws bij pawehlejis un nu tehws fawu kohzinu pazeldams issauzahs: „Es weens pats to kohku turru. Mannim weenam pascham irr warra pahz Jums. Jums mannim japalkausa eefsch wiffahm leetahm!“

„Tā! nu wezza eeradduma pehz esmu darrijis, itt kā tehwu tehwi darrijufchi. Nu drohschi kohpā warram runnaht.“

Winni gabja tablat.

Meschā bija dauds kauschu, kas faufus sarrus falaffija, to pirmdeenā ween drihsteja darriht. Kats pehz wezza eeradduma dabbuja wihnu un maisi un behrni arri fibku naudu.

Sau bija prett wakkareem, kad winni apstahjabs pee ta rohbesch-akmina, kas netaktu no akmina kalna bija. Leiā uppe burbuleja. Tehws Albanu praffija:

„Taggad fakki mannim: us kabdu wihsi tu to zeematu dohna sanemt? Wai apsohles no naglu kal- leja meitas atstahtees un fewim gohdigu gruntineeka meitu par fewu nemt? Wai apsohles mannim sweh- reht, ka weenam no saweem behrneem to zeematu atstahsi nedallitu?“

„Es to newarru apsohliht.“ Tā Albans.

„Tu newarri darriht, to taws tehws no tewim pagehr? Nu labbi. Lai tad tā paleek. Tad arri es tewim to zeematu newarru doht. Taggad wis pagallam.“

Nu winsch ar trihzedamu rohku nolausa weenu preedes sarru, to peestiprinaja pee Wentscha zeppures, pasneedfa winnam rohku un fazzija: „Tu effi tas Danksches gruntineeks un pee ta paliks, tik tee- scham ka Deews mannim lai palihds. Alban, tas arri tewim nebuhs par skahdi. Par to es gabda- fchu. Effi tu pirmajs, kas brahtam wehle laimi un weffelibu.“

Pee scheem tehwa wahrdeem breefmigas dusmas eedeggahs Albana firdi. Winsch Wentscham norahwa to sarru no zeppures un brehza: „To muhscham ne- zeetifchu. Teefa to leetu lai isschfurr. Beematam waijaga dallitam tikt.“

Semneeks palikka meerigs, noleezahs, panehma zeppuri, kas pee semmes bij krittusi un to Wentscham atkal likfa us galwu.

„Mahlat mahjā! Jeb wai tu, Alban, tuhliht eefi pee teefas? Es tewi nekaweju. Mannim tewim ne- kas nau japaweht. Tu mans behrns negribbi buht. Es arri taws tehws ne-esmu. Mahz Wenz!“

Tehws ar Wenzi us zektu taifijahs.

Albans tā kā negribbedams tehwa fohleem paffat kuhlahs. Saimē stahweja pee wahrteem un brik- nijahs, ka neweens no abbeem dehleem ar saku sarru pee zeppures atpaffat nenahza.

22.

Tehws neweenu nesweiznadams garram gabja. Kad familija dshdeja kas notizzis, tad tik ween mah- zitajs eedrohshinajahs pretti runnaht.

Albans nenahza pee galda. Winsch tuhliht us fawu stakfa kambari bija gabjis. Mahte patti pee winna gabja. Winsch neko ne-atbildeja.

Nu tehws winnu fauza ar stipru balfi:

„Alban, mahz! es tewi fauzu!“

Tehwa balfei pallausidams Albans peenahza klah un peefehdabs pee galda.

Neweens neko nerunnaja. Tik ween masa Mar-

rina fazzija: „Alban, lam tà kà puhze isslattees? Wai us mannim fauns effi?“

Behz ehschanas breefmiga aula no wiffahm pufsehm fazehlahs prett Albanu. Tehws kihweja un lahdeja, mahte raudaja, tehwa brahlis runnaja meera wahrbus. Bet Albans nelikkahs wis palustinatees.

Beidsobt tehws swehreja, ka dehlam wiffu peedohschoht, ja atgreesischotees.

Bet wifs bij parwolti. Albans isgahja no istabas. Mahzitajs fazzija, ka riht' agri us mahju brautfschoht.

Dhtrâ rihtâ teescham weens kalps winnu wedda us pilsehtu. Albans pa mahju un lauku strahdaja, itt kà nefas nebuhtu notizzis. Semneeks stahweja istabâ pee lohga un us to stuhrgalwigo dehlu skattijahs. Peepefchi breefmigas dohmas winnam eeschahwahs prahtâ.

Winsch gahja pee Albana un tam pawehleja, kartuppeku maifu pagrabâ nest, kas labbu gabbalu no mahjas bija. Kad Albans bij pagrabâ, tad tehws ahtri pa treppehm lehza us augschu un muzzu un tahdus kartuppeku maifus wehle us luhlu, turklatht nodeewodamees, ka Albanu nelaidischoht pee gaismas, lihds kamehr tehwa prahtu peepildischoht. —

Pa tam starpam arri semneezei bij sawads notifikums. Peepefchi Dominiks stahweja winnas preefschâ.

„Dominik, ko tad tu tē darri?“

„Es esmu dsirdejis, kà — “ tà Dominiks fahla runnaht.

„Ka pee mums beidsama jufschana;“ — tà fainneeze — „un nu tu klatht nahzis, to jufschanu wehl pawairoht?“

„Ne, es gribbeju redseht, wai Sums kaut kahdâ wihje newarru palihdseht. Kad mannis newaijaga, tad atkal warru aiseet, bet — “

„Es tewim neko nemahlu teift,“ — tà semneeze — „es patti wairs nesimnu, wai wehl pasaulē esmu un taggad tu wehl klatht nahzi un nu tas lehrums ar Mahli atkal no jauna fahfsees.“

„Mannim ar Albanu jarunna.“ Tà Dominiks.

„Wai drihsttu sinnaht, kas tewim ar winnu jarunna?“

Dominiks kluflu zeeta un us semneeku skattijahs, kas paschulail peenahza. Dantschis gandrihs wairs nebija pasihstams. Winsch eelsch tahm 8 deenahm 8 gaddus wezzaks bij palizzis.

Kad winsch Dominiku eeraudsija, tad seewai fazzija:

„Mehs weenreis to Kranzi kalnakrohdseeflam tilkahn pahrdewufchi. Behz 3 deenahm winsch atpallat nahzis. Dominiks irr riktigi tahds pats kà Kranzis.“

„Es ne-esmu funs!“ Tà Dominiks.

„Bet tewim schē pee mums nelahdas dallas.“ Tà wezzajs.

„Es gribbu pee Albana!“

„Melle, kur winsch irr!“ Tà wezzajs.

Dominiks aigahja. Winsch skattijahs un skattijahs, bet Mahle nefur nebija redsama. Beidsobt winsch usgahja Wenzis pee darba. Tas israhbijahs gauschi mihligs prett Dominiku un fazzija:

„Ja us mannu pufsi stahwest un Albanu us labbaku zekku greesift, tad tam pretti nebuhschu, kad Mahli nemst par feewu. Ta dabduhs labbu naudu. Albans tad apprezzejahs ar sawu Trihniti un Suhst tad wiffi kohpâ eitat us Ameriku. Tur sewim par to naudu zeematu warrat pirkt, 10 reis leelaku ne ka Dantsches zeemats. Dantsches zeematu Albans taf nedabbu. So es taggad esmu tas semneeks un to arri palifschu un to tehws nolizzis, tas Sums jaturr gohdâ.“

Tahs dohmas, ar Albanu un Mahli kohpâ plaschâ pasaulē eet, Dominikam nemaš nebij reebigas.

„Bet“ — tà winsch fazzija — „wai tad tewim par to nefas nefait, ka brahlis un mahfa aiseet un ka weens pats atleezt bes raddeem?“

„Kahdas behdas tewim par to,“ — tà Wenzis — „es meeru gribbu. Tu dauts eefpehji par Albanu, wairaf' ne kà mehš wiffi un ta eeschana us Ameriku buhtu arri tewim par laimi. Bet es neko wairs nefakku. Mannim tewis ne-waijaga. Arri bes tewis peetifschu.“

Paschulail' semneeks peenahza un fazzija:

„Ko wehl tē darri?“

Wenzis atbildaja: „Laischat winnu meerâ. Gan es un Dominiks mehš wiffu isdarrifim un Suhst redsefet, ka wifs isdohsees labbi.“

Semneeks winnu usflattija ar plattahm azzim un tad atpallat gahja us zeematu. —

23.

Kad Mahle ar Marniu eenahza istabâ, tad bija tà kà no laiwas issweesta, kad Dominiku eeraudsija.

„Kur Albans?“ tà wiffi prassija. Gan melleja, gan brehza pa mahju un pagalmu. Bet nebij ne atbildeschanas, ne pehdas no Albana. Kad zeematneeki paschdabs pee galda, tad Albana weeta palikka tufschâ.

Semneeks gandrihs neko ne-ehda.

Behz maltitees winsch Dominikam teiza:

„Man' tewim tas wehlreis jafalka. Tu teitan newarri palift. Mannim tewis newaijaga.“

„Bet Wenzis fazzijis, ka man' japaleef un es ne-cemu pirms ar Albanu esmu runnajas.“

Semneeks farahwahs, bet neko neteiza.

Diwi ahbotu pirzeji taggad atbrauja. Kamehr semneeks ar winneem andelejahs, tamehr Mahle stahweja pee Dominika dahrsâ.

„Es esmu sinnajust, ka nahst, — tà Mahle — „tew', bij janahf. Al Dominik, kahdas breefmas pee mums noteek! Mannim buhtu jamirst, ja tu mannim nebuhtu. Neleezees wis aisdohstees.“

Tew tē japaleef. Mannim taws paligs waijadsfigs. Bes tewis newarru peetift.“

Tad winna stahstija par Albanu un ka winsch peepefchi issuddis. Winnai effoht bailes, ka Albans sewim gallu naw darrijis. Winsch swehtdeenâ weenumehr par mirschanu effoht runnajas.

Dominiks winnu zil spehdams eemeerinaja un ap-

fluffinaja. Mahle gahja us mahju un Dominiks us Gaischlanu, appraffitees, wai daschahrt Albans tur nau bijis.

Wezzajs schodeen bij nemeera pilns un wiffus agri flubbinaja pee gulleht eeschanas. Kad fluffums mahja walbija, tad winsch us pagrabu lihda un fauza: „Alban!“

„No gribbat?“ Ta balsz atskanneja no pagraba.

„Saff“, wai grippi mannim pallausiht un zeematu ar labbu prahntu brahntam atdoht?“

„Ne, to nedarrischu!“

„Tad gaismu neredsefi, lihds kamehr zittads paleezi.“

To fazzijis, semneeks eelihda sawa gullama lambari.

Bet Mahle bij redsejusi, ka un kapechz tehws nakti us pagrabu gahja. Winna fauza Dominiku un winnam wiffu stahstija un luhbsa, lai tai palihdsiht to smaggo nastu no luhla nowelt.

Tas notikka. Bet Dominiks to leetu nemas ne-gribbeja apsehpt. Tehwam bij jastinn, ko Dominiks darrija. Tad wezzajs ais bailehm buhschoht Dominika rohläs.

Albans istahpa is pagraba itt ka no mirroneem augschamzeldamees. Dominiks wiffus mohdinaja ar stipru balsi un tad wiffuum dsirdoht Albanam fazzija:

„Nedarrä to Deews aisleedsis. Ta rohla, kas pazekahs prett tehwu, ta isaug abra is kappa.“

Wifs bij klus. Semneeks ar pirsteem klandstnaja us muzzu. Mahte firds mihto dehtu aplampa. Reebums prett wihru tai iszehlahs firdi un winna fazzija:

„Tu effi plehsigs swehrs un ne zilwets!“

Wiffi eegahja istaba. Mahte patti Albanam masgaja rohlas un gihmi un tam atneffa ehdeenu.

Tehws to leetu ta gribbeja greeft, itt ka johkus buhtu taisijis. Albans nerunnaja ne wahrdu. Winsch meerigi ehda un tad ar Dominiku gahja gulleht. —

(Us preefschu beigums.)

Dselksnite.

(Herrmann Schmid).

(Statt. N 46.)

3. nodatta.

Waffara bij atnahusi un Mahrzis atkal darbu bij dabujis mescha, kalnds.

Pee kalna sehtas kahjas, netahntu no ta mescha, kur strahdaja, Mahrzis fewim prastu buhdiau bij ustaisijis. Buhdina dallijahs dimds lambarods. Weena bija Mahrza gulta, pee seenas karrajahs winna drehbes un darbarihki, te arri bija tas ugguns-kurs un kahdi benki. Netahnta mescha nozirstu kohku bija papilnam. Bitti kohki jau bij fajahgeti. Malka preefsch dedsinaschanas arri pa affim bij uskrauta.

Deenas darbs bij beigts. Mahrzis sehdeja us benki, fijole fewim lihdsas. Us ugguns furru ugguns prafschteja sem pannas, kur winsch fewim ehdeenu pataisija.

Mahrzis bij gauschi dohmigs. Weidsiht uslehza no benka un issauzabs:

„Es esmu flaidrs gekkis, ka to notikkumu ar to meitu newarru aismirst un ka weenumehr mannim ta japeeminn. Winna rupja un skarba prett mannim bijusi un to nau pelnijusi, ka weenu azzumirkli winnu peeminnu. Sinnams es gan arri deesgan skarbs un rupisch prett winnu esmu bijis. Tomehr winna taf bija ta cesahzeja.“

Tomehr ar scho atbildinaschanohs winnam nepeetikka. Winsch apkehra, ka winnam itt ka wihram, tik skarbi prett meitu newaijadseja buht. Bet kad few' pascham sahka dusmoht, ka sehahs meitas deht no dusmahm lizzis pahremtees, tad atkal tik ween us to pufsrubli bij jastattahs, kas tam pee schnohres ap kattu karrajahs un pa pufsei isdissufschas dusmas atkal atjaunajahs un atkal winsch apnehmahs, meeru nemest, kamehr pee meitas padarrita kauna deht buhs atreebes.

Kamehr wehl ta dohmaja, peepefschi wihrs krisdams un klupdams no kalna us leiju schtuhdeja un Mahrzam gandrihs pee kahjahm kitta.

Tas bija wihrs ar firmu spurraimu bahrdu, ar tahdeem pascheem matteem un ar noplifusfchahm drehbehm.

Winsch fazzija, ka fewim wainu gan ne-effoht darrijis, bet ka peekuffis un issalzis effoht.

Mahrzis winnam tuhlt pasneedsa ehdeenu un praffija:

„Kas effi? No kurreenes nahtdams? Kur eedams?“

„Esmu nabbaga wihrsch. Gribbeju fewim kahdus grafchus pelniht un prezzes no Tirola pahr rohbeschu esmu neffis, ko waldischana netauj. Rohbeschgegeri mannam pehdahm pallafdsinnufsches. Ar mohlahm ween sawu smaggo paktu esmu nomettis un kalnds behdsis, kur gandrihs fewim kattu buhtu lausis. Bet kur tad ihsti esmu?“

„Ja pahr kalneem kahpsi, tad tuhlt buhst Zakenawas draudse. Bet paleez par nakti pee mannim, isduffees un taisees riht us zekku.“

„Pateizu tewim no firds. Tu effi weens gobdigz puifis. Ja warru, tad weenreis tawu labbdarrischannu gribbu atlihdsinahnt. Bet mannim jasteidsahs. Par nakti pee tewim newarru palikt. Mannim wehl schoodeen ja-usnemm zeksch us Zakenawu. Es tur esmu pasihstams un jau agraf' tur bijis. Ar Deewu!“

Weenu azzumirkli wehtaf' winsch jau bij pasuddis. Ta tas bij gudri darrihts. Bittadi winnam leels flittums buhtu warrejis usbrukt, ka tuhlt dsirdestim. —

Mahrzam schoodeen bij weefu deena. Par kahdu briedi nahza ohglu dedsinatajs, kas netahntu no Mahrza sawu darbu strahdaja.

„Mannas ohgles arri bes mannis kahdu stundinu warrehs peektikt. Mannim bij labs prahnt, drufku pee tewis nahkt. Tewim schoodeen jau weefis bijis ka rahdahs. Kas tas tahds wezs tehwinsch irr, kas ka lappsa kalnds eelihda?“

Birms Mahrzis warreja atbildeht, jau peenahza treschais weefis, meschakungs ar dimstohbru plinti. Bija jauns un stiprs wihrs, bet spehks schoreis ka

liffahs wihran pawiffam bij suddis un winsch plinti gandrihs newarreja nest. Bekki lohziyahs un ar mohlahm ween winsch atwilkahs pee Mahrza buhdinas.

„Meschafungs, kas tad Zums lebzees? Zums jau affins tell semm zeppures?“ Tà Mahrzis.

„Es jakts grehzineekam esmu pakkat dsinnees, kas staltu stirnu us mugguru neffa. Winsch behdja. Es tam no pakkatas. Kad redseja, ka no mannim walka netikschocht, tad stirnu cemetta besdibinà un atpakkat greesdamees us mannim schahwa. Par laimi schahweens weegli ween manni aistikka. Nu winsch isuddis. Bet manni ta affins tezzeschana til schwalku padarrijusti, ka ar mohlahm ween esmu atkullees.“

Mahrzis gan dohmaja, ka laikam tas firmajs, kas nupat wehl pee winna bijis, buhschoht tas wainigajs, bet winsch to ne-isteiza wis meschafungam.

„Lohde mannim nekahdu wainu nebuhtu darrijusti, ja tu mannim to ammuletu buhtu dewis, fo tewim jau fennal' gribbeju nopirtt.“ Tà meschafungs.

(Amulets irr kaut kahda apburta leeta, lai ta nu buhtu uaudas jeb kohka gabbalinsch, kas pehz tumfchineekn mahau tizzibas neffeju pasarga, par prohwi no lohdes).

„Es Zums jau tiffu fazzijis, ka tas nau nekahds amulets, fo ap fallu nehaju!“

„Ja nau amulets, tad jau finnu, kas tas buhs, laikam lohde, kas zaur schahweenu faspeesta. Ta laikam tewim lai apgahda drohschu schahweenu. Par leelem schauschanas swehtkeem jau buhfi dsirdejis?“

„Kas ta par leelu schauschanu?“ Tà Mahrzis.

„Meschafungs laikam runna par to leelo schauschanu, Minkene, muhsu Bawarijas galwas pilsfehda,“ — tà ohgtudedsinatajs — „es jau arri par to esmu dsirdejis runnajoht. Birgeri schohs swehtkus swinn kehniinam par gohdu us winna sudraba kahsahm. Oktobri buhs tee swehtki. Katra draudse fuhda famus wislabbakohs strehneekus. Muhsu draudses puisehi sewim preekschneeku gribb zelt.“

„Wai tà, ohgtu dedsinatajs?“ — Tà Mahrzis — „Oktobri? Nu tad arri Plohtu-Mahrzis buhs klah!“

Lustigi puika fahka dseedaht un ohgtu dedsinatajs dseedaja lihds. Drihs dseedafchana palikka wehl pilnigafa. So papreeksch no tableenes un tad arween tuwal' atskanneja feeweefcha bals, kas to paschu meldinu dseedaja.

Weenu brihdi wehlat' semneeka meita peenahza klah, smaggu nastu us mugguru neffadama.

„Labb' walkar! Kad tè til lustigi dsihwo, tad laujat arri mannim, tè drufku apmestees un atduffetees!“

„Kur tad tu wehl til wehlu eedama, meitina?“ — tà ohglu dedsinatajs — „Tu mannim rahdees tahda pasihstama!“

„Kà tad ne? Es jau esmu ta Katsche un Bischu-kalnà deeneju.“

„Ko taggad barri?“

„Es esmu kalnòs pee lohpeem kà seera taiftata.“ (Kalnainà Bawarijà lohpi pa waffaru dsihwo kalnòs, fur labba ganniba un wehlà ruddeni nahf mahjà. Tè kalnòs wis wairaf' ar seera taiftschanu meitas darbojahs).

„Wai tad tu weena patti pee lohpeem?“

„Nè, mums jau dauds lohpu. Neweenam Tate-naweeetim nau til dauds lohpu kà Bischufalnam. Tadeht arween diwas meitas irr klah. Schogadd' tur esmu ar faimineeka meitu Stasi.“

„Kà? Bischufalnam jau weena meita ween irr. Un ta eet us kalneem, fur tatschu kalpones ween mehds fuhtht? Wai wiini tahdi fihstuti, ka kalponi ne-gribb turreht?“

„Nè, ta nau ta waina. Stasi ilgal' newarreja iszeest Sakenawà, deht ta . . .“

„Nu, runna taf! Deht ka?“ Tà ohglu dedsinatajs. (Us preekschu wehl.)

D s i r k s t e l e .

Mullis irr tas pastahwigolais zilweks wirs pasaules: Neweena warra nespehi wiinu pahwehst par gudru.

Ar damfa ahtrumu.

Tunnis. Leeli allus dschreji un stipri tabaka pihpataji lihdsinajahs damfa maschinehm; tahs arri weenumehr kuhp un leijamo eeliej.

Laiminsch. Kas par to? Dschreji un pihpetaji laikam arri strahda ar damfa ahtrumu.

Tunnis. Sinnams! ar damfa ahtrumu kappà eestreen. L.

Padohms mihlai L — — — i.

Ko tu raudi fuhdeenite,
Affaras til wetti leij?
Wairaf kahpehs, wahrgulite,
Genaidneeki tewi smeij!

Tawa tuwa raddineeze,
Ko par mahsu fauzi tu,
Isturrah kà swefchineeze
It kà tewim spihdetu.

Tawas staltas faimineetes,
Sennal no tew kaunejahs;
Taggad nahf ka raddineezes,
Lai us tahm til pakaujahs.

Winnas isleekahs gan labbas,
Kreetnas sawà draudsihà
Bet eelsch wiinu ihstas dabbas
Mahjo tihra staudiba.

Tapehzi finni, weena effi
Weenai tewim jastrahda;
Kas tu buhfi, fo tu spehfi,
Paschai ween tew jagahda.

Tapehzi rahdi drohschu prahtu
Darbòs gudròs. spehzigòs,
Lai tu tautu kahrià stahdu,
Stipra buhtu zenteenòs.

Jurjahna Dahwis.

atbilledams redaktehrs A. Leitan.

No Rensures atwehlehts.

Mihgà, 23. November 1872.